

KIS-381 – Gl. cénesthésie, cœnesthésie. Sz. cenesthesia, common sensibility, sixth sense. Al. Gemeingefühl, Ichgefühl, Existenzbewusstsein.

Emaomp amañ dirak ur brizhvezad evel a gaver e lavar ar vezeion, kalfichet evit ezhommoù an azoniadurezh hep damant d'un devezout rik na d'ur sol termenet fraezh.

Setu an despizadur a ro Th. KAMMERER er *Manuel alphabétique de psychiatrie* gant Antoine POROT, P.U.F., 1952, p. 70 :

“Cénesthésie.

“(Eus ar Gr. koinh%o "boutin" hag ai[sqhsi~ "santadur".)

“Roadenn vloc'hel oc'h erzerc'haat dre ur santadur emouiziek arc'hwelerezh struzhel ar bevedeg ; seurt roadennoù a zisoc'h diwar eraezadoù anunfraouadel hag endonfraouadel, ha n'eo ket gorrefraouadel (eleze o tont eus an organoù skiantennel ent strizh).

“Ent doareadel, e c'hoarvez ar *genesteziezh* eus santadennoù diseurt ; hevoud, dihet, skuizhnez, gwander, terzhienn, h.a. Hag un niver bras a re all o chom dizanv ha dreist dezrann.

“An santadennoù *kenestezek* zo dezho daou naouuster spesadel :

“1) Bez' e vez ganto un doniezh kantaezel kentizhek hag un derc'husted hogos mannel. Lec'hiadus e vezont avat en organ-mañ-organ.

“2) Ganto e vez ur gendalc'hegezh a zo hini struzhegezh ar beved, kendalc'hegezh n'o devez ket ar santadennoù gorrefraouadel.

“Ar *genesteziezh* zo an diazez eus ar bersonelezh korfel¹, eus emskiant ar beved hag eus keal ar badelezh. Bez' ez eo ivez pennelfenn an ton kantaezel hag evel ar reoliataer anezhañ. Erfin e c'hoari ur roll ditourer evit nep direizhad eus ar beved struzhel.

“Evel pep arc'hwelerezh santout, e c'hell bezañ strafuilhet ha diskouez ur steudad miarc'hwelioù : emdouelloù, trezerc'hioù, rastrezerc'hioù, desteriadoù ambreek, kemend-all a strafuilhoù a gaver da azonoù kalz psikozioù, an hipokondriezh ambreel pergen.”

¹ E meur a lec'h e'm eus ranket kalfichañ un termen brezhonek d'e blakañ war un termen gallek dispis pe dispisoc'h. Ar c'herienn “personnalité physique”, hogos amoet, 'm eus troet dre “personelezh korfel” ken amoet all, h.a.

PIERON, en e *Vocabulaire de la psychologie*, P.U.F., 1951, p. 44, a ginnig ar melladig-mañ :

“Cénesthésie. (all. **Gemeingefühl.**)

“Anglevad hollek o tisoc'h diouzh un teskad santadennoù diabarzh, o naouiñ kent pep tra dre an aez pe an diaez. Heñvelster : **sensorium commune.**”

E-barzh GARNIER-DELAMARE, *Dictionnaire des termes techniques de médecine*, Maloine, 16t emb., 1953, p. 191 [hag 23t emb., 1992, p. 161, testenn ankemmet], e lenner :

“cénesthésie.

“Santad dispis hon eus eus hon boud ent dizalc'h diouzh arc'hwel ar skiantennoù ; pe zoken (DENY et CAMUS) santad hon eus eus hon revoud, a drugarez d'ar santidigezh vevedel dispis ha nebeut emouez er stad reol, o tinaouiñ eus hon holl organoù ha gwiadoù, an organoù skiantennel e-barzh.”

Gant A. LALANDE, *Vocabulaire technique et critique de la philosophie*, P.U.F., 1956, pp. 144-145, e kaver ar mellad-mañ :

“cœnesthésie. D. Gemeinempfindung, cœnesthesis. E. common sensation, cœnesthesis.

“Hollad ar santadennoù o tont eus an organoù diabarzh, eus stad an amred gwad, ar mezhur kelligel, h.a. «Bez' ez eo ar rouestl andiluziet eus ar santadennoù a vez dizehan treuzkaset eus holl boentoù ar c'horf d'ar sensoriom.» (HENLE.)

ARZAEALAD. – Da heul arlakadenn Th. RIBOT o tebarzh d'ar *genesteziezh* ar roll pennañ e furmidigezh keal ar me hiniennel, ez eo bet termenet a-wechoù ar *genesteziezh* evel «ar santadur eus hon revoud piaouel». Ur c'houlakadenn n'eo ken avat, et n'eo ket un despizadenn.

“Andik a-walc'h eo ivez termenañ ar *genesteziezh* evel «*merzhidigezh* hon boud bevedel» (GOBLOT). Rak ar *genesteziezh* a chom er stad a santadur kentoc'h eget tremen er stad a verzhadur, ha WUNDT a laka zoken en erdal an termen ar santadennoù gwrezel, kaherel, h.a. pa vezont dispis, diziforc'h, ha dreist-holl kantaezek. «Renkañ a reomp e rumm ar santadennoù *genestezek* an holl santadennoù dangorel, hag int hepken, hag o vezañ *dre se* amparus d'an dangorelezh.»

“A-du-rall, evit d'ar *genesteziezh* arouezañ ar stad vred *hollel* o tisoc'h diouzh gwered diaser ha fuilh al louc'hadoù diabarzh, ez eo kantreizh koulskoude ober anv, ouzh o diforc'hiñ, eus ur «santadenn *genestezek*» dibarek pe unan all, hini ar galon pe ar pervez da skouer.”

Erfin, P; FOULQUIE a veneg en e *Dictionnaire de la langue philosophique*, P.U.F., 1962, p. 86 an arroudoù-mañ :

“*cénesthésie* [...]”

“Trelanvad fuilh an arc'hwelioù struzhel o tisc'hañ gant ar stadoù dispis a hevoud ha mivoud.” (M. BOLL ha F. BAUD.)

“Marteze e vez gweredusoc'h c'hoazh al louc'hadoù *genestezek* eget al louc'hadoù skiantennel evel arbenn an hunvreoù. Goût a ouzer e reer *kenestezek* eus an anglevadoù dispis pe spis, strewek pe lec'hiek o tont, n'eo ket eus ar pemp skiantenn arbennik, met eus poentoù ar bevedeg a zo enno nervernoù santout dizalc'h diouzh an kez pemp skiantenn. Hon flugez da skouer.” (Y. DELAGE.)

A-walc'h ez eus gant ar strobard testennoù-se evit stadañ emañ ar fuilh hag an dispis gant an displegoù kentoc'h eget gant a vennont displegañ. Evel-henn e c'haller diverrañ ar patrom emleget gant an termenadurioù diaraok : ar bred (an ene, ar spered) oc'h anaout ar bed diwar-bouez ar c'horf. Kudenn ebet keit ma talvez ar c'horf da venveg da anaout ar bed, pep skiantenn ennañ o pourchas stlenn diwar-benn un diavaez diforc'h mat. Kudenn ebet kennebeut keit ma vez anavezet ar c'horf evel lod eus ar bed : va dorn o terc'hel ur maen zo tra a'r bed kenkoulz hag ar maen p'en anavezan eveltañ dre ar gweled, ar stekiñ, h.a. Kudenn a sav avat pa ranker darbenn un anaout korf nad eo ket a seurt gant an anaout dre ar skiantennoù : ar verzhidigezh eus va dorn a'm bez pa c'hourvezan difiñv en noz zo a natur disheñvel diouzh va merzhidigezh anezhañ dre ar gweled hag ar stekiñ. Seurt «anaout noz» koulskoude ne grou ket an azerion rummennoù arbennik evitañ, e ziren ne reont ken d'un «anaout deiz» a rez izel, d'ur furm dispis, fuilh andiluziet – e berr : diechu – a anaout hag ober anezhañ koinh%o ai[sqhsi~ "santout boutin", meni «soubenn gezivik» e dilerc'h dispakadur ar gouzrec'h : klok eo ar goulun “ar bred oc'h anaout ar bed diwar-bouez ar c'horf” ha n'eus ennañ plas ebet evit un anaout na ve ket kempleg dezhañ.

A genstur e verker ez arver an azerion *merzhout* ha *santout* pe evel damheñvelsterioù, pe oc'h ober eus ar santout ur furm direet, paouraet, diergorelaet ha, war un dro, kantaezekaet eus ar merzhout. En un notenn all (KIS-355, p.), e ran anv eus al labour sklaeraat renet gant an anadennoniourion o tiskuliañ «kudenn ar *sensation* evel ur gudenn vac'h : ar *santout* ned eo ket ur roadenn eus ar c'hantouezañ, hogen un danzeadur diwar ar roadenn gantouezadel diles ez eo ar *merzhout*» ; padal, ur c'hammed hepken etrezek ar sklaeraat eo ar stadadenn-mañ, rak «amplagañ a ra ar merzhout e ve va c'horf war un dro lodek er bed hag emdennet eus ar bed ; [...] dre se ez anad an disparti bed-bred evel ur goulakadur labour na c'haller arverañ en tu all da vevennoù 'zo, a ranker dilezel end-eeun evit intent ar merzhout.»

Gwan pennañ ar goulun diaraok ha, ledanoc'h, ar gealiadurezh o ren war ar vredoniezh klasel emañ ar *genesteziezh* lodek enni, eo an divrannadur a ra eus ar gouzrec'h ur spered digorf oc'h embreger ur c'horf dispered. Aze c'hoazh e tiskouezas

an anadenniourion, MERLEAU-PONTY pergen, ez eo an disparti korf-spered ur goulakadur labour, un danzeadur ankantouezadel, frouezhus etre bevennoù 'zo hepken. En un notenn (KIS-345, La-08, p 339 hh.) e pledan gant ur furm anaout o heptreugañ an emouezañ ; war he divoud e ve anperzhed un aters evel : “hag eus ar c'horf pe eus ar spered eo ar *c'hedouezañ* ?” pa'z eo savlec'hiet meizad ar *c'hedouezañ* er-maez endeeun eus amgant gwiriegezh an disparti korf-spered.

Ken e klaskin kinnig ur meizlun disheñvel. Etre daou vlein en en stignin.

Ar blein kentañ e vo ar *merzhout*. Ar *merzhout* evel buhezañ, n'eo ket evel meizad, pezh a ro dimp tro da zigej daou arvez ennañ : ar *c'hantouezañ* hag ar *c'hantaezañ* : ar *merzhout* ne vez nepred un anaout yen, furmek, bepred e vez intret gant sapr ar galon ; hervez an degouezhioù e vez trec'h unan pe egile eus an daou arvez¹.

Gant ar *merzhout*, ar *c'hantouezañ*, ar *c'hantaezañ*, emeur e domani an *emouezañ*, ar *ster*.

War ar poent-mañ en em gloka HUSSERL ha FREUD : e kelc'h ar *c'hantouezañ* e lak hennezh e kevenep ur *c'hantouezañ boniek*, pe *kantvout* (eleze dec'havaelañ an traoù erouez din, korfoù a-dal da'm c'horf), hag ur *c'hantouezañ neptuel* pe *argantvout* (eleze dec'havaelañ dre gounañ, faltaziañ, derc'hennañ), sl. La-01, pp. 63 hh. ; KIS-068, La-04, pp. 51 hh. Ha “hervez FREUD ez erzerc'h pep luzad e daou were, gwere ar *c'hantaezañ* ha gwere an *derc'had*.” (GBLF ¶ 31.) : ouzhpenn an *derc'hañ*, kement fiñv zo eus an emouezañ, zo dezhañ un doubleür a gantaezañ.

Mar kuitaer bremañ domani an *emouezañ*, ar *ster*, evit tremen en domani hon eus bet un alberz anezhañ dre studiañ an *arhent* a-gevenep d'an *arouez* ha savelañ meizadoù ar *c'hedouezañ* hag an *eul*, e ranker a dra sur kemmañ geriaoueg. En ebeb d'a glever en ul lavar laosk, an *arhent* n'eo ket un *arouez*, an *eul* n'eo ket ar *ster* ; hervez FREUD, n'eus *kantaezañ* ebet en diemouez ; n'eus *derc'hañ* ebet, *merzhout* ebet kennebeut. D'ar muiañ e c'haller lavarout e vez en eil domani-se furmoù dec'havaelañ a vo, mar darvez diwarno ul lamm en domani all, en egin ar *ster*, an *derc'hañ*, ar *merzhout*, ar *c'hantaezañ*, h.a.

¹ Da gentañ blein e kemeran amañ ar *merzhout* dre zamant d'an eeunded ; klokoc'h buhezañ eo an *nid* a zigejer dioutañ arvezioù a zo ar *merzhout*, an *ober*, h.a.

Hogen doareoù all zo da anaout¹ ar furmoù dec'havaelañ-se estreget al lamm diwarno en domani all : studi an arhent end-eeun a ziskouez penaos “ar gouzrec'h o tec'havaelañ un arhent a c'hoarvez ennañ un treug e maezienn ar fiñval e rezh ur real” (KIS-345, id.;, p. 336) ; gant gerioù all : n'eo ket ret d'ar blenier emouezañ ouzh ar goulou ruz war vord an hent evit ma weredfe warnañ ha ma chomfe a-sav.

E skouer an arhent e tisoc'h an dec'havaelañ eul gant ur real, ur gwezhiañ ; loet emañ an argerzh er *blein anaout-gwezhiañ* ez eo ar *c'hedouezañ*. Goulakaat a ran, a-gemparzh gant ar *c'hedouezañ* diouzh un tu, gant ar *c'hantaezañ* diouzh an tu all, bezañs un eil blein a ve ennañ ar *c'hetaezañ* (< *ked*-(*h*)*aez*-) evel m'emañ ar *c'hantaezañ* er merzhout, hag a ve lec'h eginañ ar *c'hantaezañ*.

Ar *c'hetaezañ* a ve da studiañ, n'eo ket war-eeun evel just, hogen, evel ar *c'hedouezañ*, a) dre zisoc'h an dec'havaelañ anemouez² , b) dre al lamm diwarnañ e domani an emouezañ evel egin ar *c'hantaezañ* :

a) Evel disoc'hoù an dec'havaelañ anemouez, e c'haller ezrevellañ an erzerc'hadoù arc'hwelel a-geñver gant ar plegennoù, adal ar ruziañ a adanver "fromel", h.a. betek herrekadur kresk e varv en doa an Amerikan-hont stadet pa veze e kompagnunezh merc'hed !

b) Dre al lamm diwarnañ e domani an emouezañ d'ober egin d'ar *c'hantaezañ*, ez eo prizius keal ar *c'hetaezañ* da gompren difluk ar *c'hantaezad*où, hag ivez diwan an ambrenoù, an trezerc'hioù, ha da zebrannañ ar perzh kemeret er re-mañ gant an arc'hwelioù beved o c'hoari en dec'havaelañ anemouez.

Digejet ez eus daou arvez d'ar *merzhout*, a zo ar *c'hantouezañ* hag ar *c'hantaezañ*. Savelet hon eus e kondon an daou arvez-se eus an anaout emouez, daou arvez keñverek en anaout anemouez : ar *c'hedouezañ* hag ar *c'hetaezañ*. Douget eur da glask ar “bennaenn”, an eil blein, kemparzhek d'ar *merzhout*, ez int an daou arvez anezhi.

HUSSERL a lak e pennlusk pep anaout ar pezh a c'halv an *Urglaube*, an *Urdoxa* (sl. La-01, p. 65). Kantet e chom avat an anadennoniour e kelc'h an emouezañ, hag ar *bongrediñ*, keflusker ar spered en e voned d'ar bed, a vez intentet e termenoù a emouezañ. Ne oufe enta ober meiz war an anaout anemouez.

¹ An termen *anaout a ve*, da'm meno, da zerc'hel evit an daou zomani. Ne rafed nemet heuliañ ar boaz kentradet gant imbourc'herion ar *Gestalttheorie* da astenn arver Al. *kennen*, Gl. *connaitre*, Sz. *to know* en tu all da zomani an emouezañ.

² Ober a ran gant *anemouez* evit arouezañ an eil domani, an *diemouez* freudek o vezañ ur parzh hepken eus an *anemouez*. Da notañ e lavar FREUD “ne c'hell ar *c'hantaezad* bezañ en *diemouez* nemet evel un egin (*Rudiment*) n'en deus ket gallet diorren.” (sl. GBLF ¶ 31.)

Sklaeriusoc'h eo ar studi renet gant an nervourion ANTON ha BABINSKI war furmoù 'zo a ledseizi, ma kavjont tri rumm azonoù ouzhpenn ar seizi : an *nammandenaoud* (ar c'hlañvour o c'hom dic'houzvez eus e seizi), al *ledkorfandenaoud* (ar c'hlañvour o tianaout al ledkorf seizet evel lodenn eus e gorf), hag an *nammaneroug* (ar c'hlañvour o chom diseblant ouzh e gleñved). An azon-mañ diwezhañ a lak a-wel ur pennlusk d'an anaout ken anemouez, ken emouez, hag en e arvezioù ken gouezadel, ken haezadel, a ginnigan skritellañ an *erougañ* (sl. KIS-327, La-08, p. 297).

Ken ez omp evit brastresañ ar meizlun daouvlein arlakaet :

Anaout anemouez (domani an eul)		Anaout emouez (domani ar ster)	
erougañ	kedouezañ	kantouezañ	merzhout
	ketaezañ	kantaezañ	

Emaomp bremañ e tro da savlec'hiañ ar *genesteziezh* e kelc'h an anaout. Ur «santadur emouiziek» eo, eme KAMMERER. Pezh a droomp en ul lavar reizh : ur «merzhadur», o terc'hel koulskoude meneg eus ar c'heal entalet e «santadur», eleze ez eus ganti «un doniezh kantaezel kentizhek hag un derc'husted hogos mannel». Pezh hon eus da adskrivañ : c'hoarvezout a ra eus “un emouezañ ouzh erzerc'hadoù arc'hwelel strewek, anezho disoc'hoù diwar an dec'havaelañ anemouez”. Mar chom anemouez ar blenier ouzh ar goulou ruz, e c'hell avat emouezañ ouzh ar fiñvoù a ra da herzel e garr. Dre emouezañ ouzh ur barr kemenerion en izili e c'haller gouzout emeur o paouez debriñ ur meuz ez eur allergek outañ. Un amourouz a vez e galon o talmiñ e-keñver pep alberz eus e garedig, hag eñ dic'houzvez pe get – e termenoù resis : hag arhent pe arouez e ve an alberz.

Kelc'h ar *genesteziezh* zo maezienn an emouezañ ouzh an erzerc'hadoù arc'hwelel. Digevazas eo an deskivadur o welout er *genesteziezh* «un doniezh kantaezel kentizhek hag un derc'husted hogos mannel» : e pep emouezañ ouzh an erzerc'hadoù arc'hwelel e tigejer un arvez kantouezañ koulz hag un arvez kantaezañ. A-du-rall, evit d'an erzerc'hadoù arc'hwelel c'hoarvezout diwar ur blegenn a zezranner evel alvezel (ersav ouzh gwered ar ponnerder), bevedel (anadennoù an analañ) pe vuhez (from e-ser an darempredoù), e vezont bepred un danvez d'ar c'hedouezañ ha d'ar c'hantouezañ, eleze ul lec'h d'an eul hag un dro d'an emouezañ ha da zinod ar ster. Ar *genesteziezh* zo enta ur *merzhout* gant e ergorennoù hag e zerc'hadoù. An diforc'h etrezi hag ar *merzhout skiantennel* (evel ar gwelout, ar c'hlevout, da skouer) eo, endra ampar hemañ korfoù a-dal d'ar c'horf, ez ampar-hi ar c'horf e-unan pe, evel ma voazier

lavarout da heul MERLEAU-PONTY, «le corps propre», an emgorf. Alese, an diforc'h e luniad an ergorenoù : an ergorenn skiantennel zo anezhi un tamm bevennek eus ar bed ma kreiz warni ar merzhout, a c'haller c'hwiliañ a-dreuz d'e geñverioù ouzh ar c'horf ha bennozh da liested ar skiantennoù ; an ergorenn *genestezek* zo savlec'hiet en un egor na anad na kreiz na bevonn dezhañ pa'z eo hini an emgorf ; ennañ e vez blivaet ergorenn an emgorf diwar-bouez merzhadoù oc'h enaouiñ a-strew gwech en ur poent, gwech en unan all, o wiskañ neuz ur stergann pe o tont evel touchoù ur barr livañ impresionour : un herrekaenn er galon, un debron en askil, un tommder en dremm, ur pouez en divesker, un tenn anal disammus, ur skuizhder hollek... Seurt merzhadoù anskiantennel, *kenestezek*, a ginnigan evel **anglevadou** war-benn o diforc'hiñ diouzh ar merzhadoù skiantennel ; e se e rafen **anglevout**¹ eus ar merzhout *kenestezek*, ar *genesteziezh* ; evit merkañ ez eo houmañ an *anglevout* ouzh an emgorf, e rafen anezhi ivez an **emanglevout**² .

GERVA BREZHONEK-GALLEK

Er gerva emañ an termennoù brezhonek arveret en notenn-mañ gant ur ster resis pe arbennik. Heñvel dra evit an termennoù gallek. Arabat enta fiziout war ar gevataliezh lakaet etrezo hep lenn an displegadurioù roet en notenn pe en testennoù ez eur daveet dezho. Bez' ez eus amañ un danvez dindan imbours'h, ha lod eus ar geriennoù brezhonek zo hep kevatal gallek evit an ampoent – da nebeutañ e kement ha ma ouzon.

aez g. aise.

alvezel aa. physique.

amparus aa. (da) constitutif (de).

anadennoniezh b. phénoménologie.

anadennoniour g. -ion phénoménologue.

andik aa. inexact.

anemouez aa. & g. inconscient (au sens non freudien, sl. GBLF ¶ 589).

anglevad g. -où impression (épreuve).

¹ Br. **anglevout** (< **ann**+**klevout**) a ve lavaret e Gl. : **éprouver une impression** ; Br. **anglevad g.-où** a ve kevatal da Gl. **impression** en e ster boutin, merzhadel, ha n'eo ket er ster arlakadel "gwered ar c'hentrigennoù alvezel war an organoù santout" (er ster-mañ e reer gant **louc'had**, **fraouâd**).

² E lec'h all (KIS-292, La-08, p. 177), e'm eus strivet da lakaat a-wel ne gloz ket dik ar c'helc'h a c'houlunier drezañ an argerzh emodel hag e vez bepred un trec'houllo. Ken unveziaitek eo keñver ar gouzrec'h ouzh e gorf ma oa amjestr kenan e aroueziañ. Ar rakger **em-**, evitañ da vezañ an nebeutañ digevazas, a endalc'h neoazh d'ul *lamm kein-tal* dreist ur *foz* a denn d'un islonk.

anglevout éprouver une impression ; cénesthésie.
ankantouezadel aa. non empirique.
anperzhek aa. non pertinent.
anskiantennel aa. non sensoriel.
anunfraouadel aa. proprioceptif (sl. KIS-355, p.)
arc'hwel g. *beved* fonction physiologique.
arc'hwel struzhel fonction végétative.
arc'hwelel aa. fonctionnel.
arc'hwelerezh g. *santout* fonction de sensibilité.
argantvout présentifier (sl. La-01, p. 63 hh. ; KIS-068, La-04, p 51 hh.)
arhent g. signal.
arlakadel aa. *théorique*.
azon g. symptôme.
azoniadurezh b. symptomatologie.
beved g. *struzhel* vie végétative.
bevedel aa. physiologique ; organique.
bongrediñ protodoxa Al. Urglaube, Urdoxa (sl. La-01, p. 65).
boud g. *bevedel* être organique.
buhezad g. -où expérience vécue. Al. Erlebnis.
buhezel aa. (termen na c'haller meizañ nemet e kemm ouzh *bevedel*. Sl. Da-64, p. 23 : KIS-079, La-05, pp. 45 hh.)
c'hwiliñ explorer.
dangorel aa. subjectif.
dangorelezh b. subjectivité.
dec'havaelañ appréhender.
danzeadur g. construction (abstraite).
derc'had g. -où représentation. Al. Vorstellung (sl. KIS-068, p. 53 hh. ; GBLF ¶ 1121).
derc'hañ représenter (sl. *derc'had*).
derc'hennañ représenter (sl. *derc'had*).
derc'husted b. valeur représentative (sl. *derc'had*).
despizadenn b. définition (sens strict).
desteriad g. -où *ambreek* interprétation délirante (sl. GBLF ¶¶ 649,0650).
diaez g. malaise.
diaser aa. simultané.
diemouez aa. & g. inconscient (au sens freudien, sl. GBLF, ¶ 590).
diergorelaet aao. "désobjectif".
dihet g. malaise.
direizhad g. altération.
dispis aa. vague.
ditourer g. -ioù avertisseur, indicateur.

emanglevoud cénesthésie.
emdouell g. illusion.
emgorf g. corps propre. Al. Leib.
emouez aa. & g. conscient (sl. GBLF, ¶ 235).
emouezañ conscience (sl. GBLF ¶¶ 235, 236).
emouiziek aa. conscient.
endonfraouadel aa. intéroceptif (sl. *santadenn*).
eraezad g. sensation (sens physiologique).
ergorenn b. *skiantennel* objet sensoriel.
erougañ “diaphorie” (sl. KIS-327, La-08, pp. 293 hh.)
erzerc'haat manifester, traduire.
erzerc'had g. manifestation (psychologie, pathologie).
erzerc'hañ (se) manifester.
eul “sens” (sl. KIS-345, La-08, pp. 339 hh. ; GSTL, ¶ 2254).
fraouâd g. stimulation ; impression (physiologique).
fuilh aa. confus.
goulun g. -ioù schéma.
gouluniañ schématiser.
gorrefraouadel extéroceptif (sl. *sensation*).
gouezadel aa. a-zivout *kantouezañ* ha *ketouezañ* war un dro.
gouzrec'h g. -ioù sujet (sl. GBLF ¶ 1296).
gwere g. -où registre (sl. GBLF ¶ 1085).
gweredus aa. actif.
gwezhiañ agir.
gwirigezh b. validité
gwrezel aa. : *santadennoù* : – sensations thermiques.
haezadel aa. a-zivout *kantaezañ* ha *ketaezañ* war un dro.
heptreugañ court-circuiter.
hevoud g. bien-être.
hipokondriezh b. hypocondrie.
kaherel aa. : *santadennoù* – sensations musculaires.
kantaezad g. -où affect (sl. KIS-078, La-05, pp. 44 hh.¹ ; GBLF ¶ 31).
kantaezañ appréhension affective (sl. *kantaezad*).
kantaezek aa. affectif (de caractère –).
kantezekaet aao. “affectivisé”.
kantaezel aa. affectif (de nature –).
kantouezadel aa. empirique (sl. *kantouezañ*).

¹ Divankañ war La-05, p. 45, linennoù 6, 7, 9 : *kantaez-* e lec'h *kantouez-* er seizh termen meneget.

kantouezañ appréhension empirique (sl. KIS-049, La-04, p. 24).
kantouezañ boniek conscience positionnelle (sl. La-01, pp. 63 hh.)
kantouezañ neptuel conscience neutre (sl. La-01, pp. 63 hh.)
kantvout percevoir ; perception (au sens phénoménologique, sl. La-01, pp. 63 hh. ; KIS-068, La-04, pp. 51 hh.)
kealiadurezh b. idéologie.
kedouezañ (sl. Da-64, p. 26 ; La-01, p. 58 ; KIS-345, La-08, p. 340).
kempleg aa. (*da*) conforme (à).
kendalc'hegezh b. continuité.
kenestezek aa. cénesthésique.
kenesteziezh b. cénesthésie.
kentrigenn b. stimulus.
ketaezañ (termen arveret evit ar wech kentañ en notenn-mañ : sl. diaraok).
kezivik aa. primordial.
lec'hiek aa. localisé (sl. KIS-352, pp.).
ledseizi g. hémiplégie.
ledkorfandenaoud g. hémiasomatognosie (sl. KIS-172, La-07, pp. 48 hh. ; KIS-277, La-08, pp. 135 hh.)
louc'had g. impression (physiologique, sl. VALL., p. 378).
luniad g. structure.
luzad g. pulsion (sl. GBLF ¶ 1024).
meizlun g. -ioù schéma conceptuel (sl. Da-64, p. 91).
merzhad g. perception.
merzhadel aa. perceptif.
merzhadur g. perception.
merzhidigezh b. perception.
merzhout percevoir ; perception (sens courant ; sl. *kantvout*).
merzhout skiantennel perception sensorielle.
mezhur kelligel nutrition cellulaire (sl. KIS-317, La-08, pp. 245 hh.)
miarc'hwel g. désordre fonctionnel, dysfonctionnement (sl. KIS-104, La-05, pp. 88 hh.)
mivoud g. mal-être (sl. *miarc'hwel*).
nammandenaoud g. anosognosie (sl. KIS-172, La-07, pp. 48 hh. ; KIS-277, La-08, pp. 135 hh.)
nammaneroug g. anosodiaphorie (sl. KIS-327, La-08, pp. 293 hh.)
nervenn b. *santout* nerf sensitif (sl. GEGO. passim).
nervour g. -ion neurologue.
nid "po(i)ésis" (sl. *Emsav* passim ; KIS-328, La-08 pp. 297 hh.)
organoù ls. (g.) *santout* organe des sens.
organoù skiantennel organes des sens, organes sensoriels.
plegenn b. situation (vécue).

rastrezerc'h g.-ioù hallucinose.
real g.-où conduite, comportement (sl. GBLF ¶ 227).
revoud g. existence concrète (sl. *Emsav* 124, p. 17 ; KIS-278, La-08, p. 140).
roadenn b. donnée.
santad g. sentiment.
santadenn b. sensation (sl. KIS-355, pp.)
santadur g. sensation (sl. *santadenn*).
santidigezh b. *vevedel* sensibilité organique.
santout sentir ; sensation (sl. *santadenn*).
sensoriom g. sensorium.
skiantenn b. sens (un des cinq –, sl. KIS-151, La-07, pp. 19 hh.)
skiantenn arbennik sens spécial.
skiantennel aa. sensoriel (sl. *skiantenn*).
“*soubenn* b. *gezivik*” “soupe primordiale”.
strewek aa. diffus.
struzhegezh b. caractère végétatif ; vie végétative.
struzhel aa. végétatif (de nature –ve).
termenadur g. définition (sens large).
trelanvad g. retentissement, répercussion.
trezerc'h g.-ioù hallucination.